

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЛЮДЕЙ ТРЕТЬОГО ВІКУ В СИСТЕМІ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ.

Дубовик С.Г., к.е.н., доцент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

В умовах змін в демографічній ситуації багатьох країн світу, з розширенням потреби в зростанні нових здібностей і компетенцій персоналу, розширенням сфери проникнення наукової думки в реальне життя здійснюється також розширення галузей педагогіки. Особливе місце серед проблем організації навчально-виховного процесу відводиться проблемам навчання і виховання людей похилого віку.

Дослідженням проблем організації навчально-виховного процесу присвячено праці зарубіжних і українських науковців за різними проблемами: освіти впродовж життя, концептуальних засад освіти дорослих і старших дорослих, організації та функціонування інститутів для навчання осіб похилого віку та ін.

Якісно організована освіта, навчально виховний процес для людей третього віку виступає системою дієвих засобів соціальної підтримки та захисту, підвищення їх соціалізації, оскільки спрямовується на акцентування на сприйняття старіння як етапу еволюції людини яка має свої ресурси, забезпечення психологічної стабільності, стає способом інтеграції людей похилого віку в комунікативний і культурний простір та визначає позиціонування літніх людей як суб'єктів освітньої діяльності.

Система навчально-виховного процесу для людей третього віку, включаючи такі елементи, як визначення цілей діяльності, принципи організації цієї діяльності, вибір моделей, форм, методів навчання, застосування сучасних навчально-виховних технологій, формування вимог до педагогів, які забезпечують здійснення навчально-виховної діяльності, недостатньо чітко виокреслена в педагогічній літературі.

На підставі проведеного аналізу наукових праць , слід відмітити , що мегамета навчання людей третього віку має три напрямки, а саме:

- попередження старості , оскільки освіта розглядається як протидія процесу старіння, як боротьба з ним;
- підготовка до пенсії шляхом розширення і поглиблення контактів;
- підготовка до розширення громадської діяльності з метою підвищення відчуття власної значущості.

Основні принципи навчання людей третього віку полягають у :

- пріоритеті самостійності навчання ;
- спільній діяльності того, хто навчається і педагога;
- опорі на особистий досвід;
- системності навчання;
- контекстність навчання;
- диференціація навчання;
- індивідуалізація навчання;
- усвідомленість навчання;
- актуалізація результатів навчання; та ін

Виділяють дві основних функції навчання людей третього віку - освітню і рекреаційно-інтеграційну. Більш високий освітній рівень дозволяє цим людям краще пристосуватися до технологічних і соціальних змін, полегшує взаємодію між поколіннями, формує певні потреби особистісного розвитку, що приводить до соціальної , фізичної та інтелектуальної активізації їх діяльності. Рекреаційно- інтеграційна функція реалізується через культурно-артистичну, рекреаційно-оздоровчу та розважальну форми діяльності.

Досвід організації навчання людей третього віку представлений такими моделями освіти, як французька, що тісно пов'язана з університетом або є його складовою; англосаксонською, яка заснована на системі взаємодопомоги ; північно американською , яка передбачає як зв'язок з університетом, так і участь студентів у плануванні курсів; південноамериканською, яка передбачає охоплення навчальною діяльністю всього населення літнього віку; китайською,

що базується на збереженні традиційної культури та сфокусована на житті спільноти.

В педагогіці третього віку виокремлюють також 2 види процесу навчання: а) екстенсивне ,або дослідницьке навчання, коли людина набуває навички, розвиває інтереси,розширяє горизонти світосприйняття та б) консолідаційне навчання, коли людина удосконалює свої знання, навички, погляди, досвід, посилюючи свої позиції в суспільстві.

Форми навчання при організації освіти для людей третього віку не мають суттєвих відмінностей і повинні включати як традиційні, так і активні форми. Щодо застосування методів навчання, то застосовуються також як традиційні, так і інноваційні, які забезпечують мотивацію і активізацію навчального процесу.

Однак, в дослідженнях проблематики організації навчальної діяльності для людей третього віку, на нашу думку, недостатньо приділено уваги питанням застосування навчально- виховних технологій , застосування яких забезпечує результативність і ефективність навчально-виховного процесу, особливо реалізації рекреаційно-інтеграційної функції навчального процесу.

Отже,проблеми навчання людей третього віку, як складового елемента безперервної освіти, потребують проведення як теоретичних розвідок, так вивчення і реалізації досвіду функціонування різних моделей освіти людей третього віку.

Література:

1. Вершловский С. Г. Взрослый как субъект образования.. *Педагогика*. 2003, №8. С. 15-21
2. Кабаченко Н. Деякі проблеми діяльності університетів третього віку в Україні .*Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота*. 2016. С. 65–69.
3. Дем'яненко Н. Освіта дорослих: світові тенденції другої половини ХХ – початку ХХІ ст. *Педагогічні науки*. 2011. № 2. С. 39–44.